

**Планът "разпръсване и преместване" от 1965 г.
и неговите последици**

През 1965 г. е въведен нов план "разпръсване и преместване", за да се ускори замрялото разпръсване на така наречените "нежелателни концентрации на цигани". Целта е да се замени "естествената миграция" със система от планирани премествания на населението от ромските селища в Словакия към райони от чешките земи с ниска гъстота на роми, т. е. да ги разпределят колкото се може по-разредено из републиката. За координиране на цялата операция и изобщо по ромските въпроси е учредена специална правителствена комисия, но тя няма право да издава нареждания на местните власти, а само да докладва на правителството на основата на информацията, получавана от местните власти.

Постига се съгласие по квотите и преместванията започват. Както един ромски говорител ги описва по-късно: "Те планират колко трябва да има във всяко село: коне, крави и цигани."³⁹ На практика планът се оказва труден за изпълнение и през 1968 г. на практика замира. През 1966 г. планът за преместване бил изпълнен на 85 %, през 1967 г. - на 51 %, а през 1968 г. едва на 20 %. Като цяло само 494 цигански семейства са преместени от Словакия в чешките земи в периода 1966-1968. Междувременно контролът върху естествената миграция отново се оказва неадекватен, тъй като през същият период има 1096 непланирани семейни мигрирания.⁴⁰

Направен е опит да се промени Закон 74, така че непланираната миграция да стане наистина незаконна, но Парламентарната комисия по конституционно право постановява: "предлаганото решение за възпиране движението на циганското население на практика ограничава тяхната свобода на местопребиваване и следователно противоречи на член 31 от Конституцията."⁴¹

Въпреки това категорично постановление, "Принципи за организиране на разпръсване и преместване" на правителст-